

# MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Péntek

62. szám.

Pest, május 26. 1848

Nem kell táblabíró politika.

April 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságu iven fog megjelenni, és posta utján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

April 10-kétől június végeig, Budapesten, házhozhordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

April 10. september végeig félévre: Budapesten 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

April 10-étől december végeig három évnegyedre:

Budapesten házhozhordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapesten egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyeért 3 kr. pp. fizettetik.

A bécsi történeteket senki sem érti.

Száz kéz, száz különböző érdekekben egymásra dolgozik. Jelenetek adják elő magokat, melyeknek nincsen értelme, vagy az előbbienektől annyira elütnek, hogy azokból kiigazodni teljes lehetetlen.

Mit mondjunk olyan népről, mely erejének érzetében azért kél fel, hogy országgyűlése csak egy kamarából álljon.

A világ története megmutatta azt, hogy a felső házak soha sem akadékoskodhattak az ország ellenében, vagy ha igen, akkor az alsó tábla a hibás.

Ott a hol az alsóház a népképviselőt alapján választott követekből áll, a ministerek felelősek, s a táblahatározatai nem papír fogyasztás, mint eddig nálunk, ott a felső ház tetteleg meg van szüntetve.

Franciaországban a pairkamra nem volt más, mint egy politikai tudós társaság. Soha sem hallottuk, hogy egyesek, vagy a lapok csak kíváncsiak is lettek volna arra, mint fognak a pairek ezen vagy azon tárgyban határozni.

Magyarország maga példa lesz rá idő nap előtt, hogy a felső tábla egy magától összerokadó használhatatlan épület, és hogy arra agítani, hogy legyen e felső tábla, vagy nem alig érdemes egy rossz dictio, egy még rosszabb hírlapi czikk.

Az felső táblának időnkben kilátásai csak a halál lehet. Ha mindenben követik az alsó házat, oda van függetlenségük, ha hallgatnak az alsó házra, azt teszik mint mindenki tehet, ha nem hallgatnak, ő rájuk sem hallgat senki.

Mult törvényhozásunk végén, alsó házunk egy

nap alatt mindenható lett. A karok és rendek (de régen nem hallottuk ezt a szót) a nemzetre csak ráfogták, hogy azt képviselik, s még is mint hajolt meg a nyakas aristocrazia, s a megrögzött bureaucratia!

Igy lett volna ez Bécsben is.

Annyi bizonyos, hogy azok, kik a mozgalmat előidézték, sokkal több ésszel bírtak, mint sem illy lényegtelen kérdések miatt zavart okozzanak, s kitegyék magukat annak, hogy a mozgalom leágyuztatván, minden a régibe essék vissza.

Bele kell tekintenünk a fátyol alá. Itt panszláv elemek dolgoztak.

A czél csak az volt, hogy Bécsre a revolutio szellemét erővel ráfoghassák.

Ezt pedig azért, hogy az uralkodó ház hagyja el a várost.

A czél most el van érve. Igaz az izgatók számításai megcsalatoztak, a császár éjszaka helyett a nyugatot választotta, a hiv tirolekat, kik ha még tiszter olyan hívek is, de igen gyengék arra, hogy mint anyaország a többi tartományoktól a főhelyiséget elragadhassák.

Mások azt hiszik hogy a mozgalom titkos vezetői a megbukott párt maradványa.

És mint a következők mutatja ezeknek számításai sem alap nélküliek.

Bécs császár nélkül holt város. A császár eltávoztával ismét egy nagy rész gazdag birtokos hagyta oda a várost.

Azt mondják hogy a marcziusi napok után harminczegy főrendű család költözött ki.

Bécs gazdagsága, jólléte és dicsősége tökéletesen egybe van forva avval, hogy a császár ott lakjék. —

Császár nélkül a Graben kövezetei közül fű fog kinőni.

Ezt tudja a bécsi nép, azért most már mindenfelé jajgatnak. Akereskedők és iparosok óbégatnak, átkozzák az új rendszert, a nyert alkotmányos jogokat ostobaságnak mondják — szóval gyönyörűen készül az út, mellyen a régi rendszer minden következményeiben vissza fogna jönni.

A bécsiek a fejedelmi házat minden áron visszakívánják. Ha a császár körül tovább is olyan tanácsosok lesznek, mint a kik most vele vannak, nagyon hihető, hogy visszajövetelére a feltétel a régi systema lesz.

Megköszönjük szépen...

Mi pedig magyarok, lássunk körül, mi vár ránk.

Nekünk senkire sem lehet támaszkodnunk.

Legyünk szövetségesek, de erőnket belül fejtsük ki. A mi alkotmányos ügyeinkre, ha Bécsbe a régi kormány visszajö, csak olly veszély, mint a prágai combinatio, a szláv császárság.

Vigyázzunk magunkra. Menisük meg magun-

kat, mert ha magunk nem mentjük meg, az isten sem ment meg.

Tessék a tényekből megítélni a kormánypárt politikáját.

Pest, május 26.

Néhány nap mulva az erdélyi országgyűlés meg lesz nyitva.

Erdély nevezete megszűnik. Magyarországra mintegy örökségképen egy nagy és sok természeti előnyökkel megáldott territórium esik.

Azonban, hogy ezen új szerzemény valóságban is állj, hozzánk még mindig kétséges.

Kétséges, mert attól függ, ha valjon ellenségeink, az unio kimondása napján eljöttnek hiszik e a napot, mellyben régi terveiket egyszerre kivihetni remélik.

Erdélyben az unio sorsáról két hatalom határozhat, az országgyűlés s az oláhság.

Az országgyűlés nem más, mint egy pár száz ember. Az oláhság egész Erdély.

Kormányunk az erdélyi országgyűlés nélkül maga is végrehajthatná az uniot de az oláhság nélkül sem az erdélyi országgyűlés, sem a miénk.

Emlékezzünk vissza: mit tett a nép József alatt. Mint állott fel tömegben, mint akarta Magyarországot is elárasztani.

Az erdélyi országgyűlésen az unio keresztül fog menni. Ezt többektől hallottuk, kik a viszonyokat ismerik s kik mint követek vagy meghívottak a gyűlésben határozni fognak.

Kolosvárra az ország minden részéből számosan készülnek. Az utolsó napokban egy mozgalom, s az országgyűlés népgyűléssé változhatik.

A dolgok rendes menetében, a szabadelvű párt maga is kivihet mindent.

Az országgyűlés egy felkiáltásban mondja ki az uniot. És többet nem. Semmi formalitások, semmi deputatiok Puchner uram ő kegyelméhez, mert szerintök jelenleg nem törvényhozásról van szó. Arra, hogy egyesüljünk nincs articulusra szükség.

Az ügyhez hozzá szólani e három tényezőnek van joga.

A magyar országgyűlésnek, az erdélyinek, s a magyar királynak ki az erdélyi fejedelemmel ugyan azon személy, ugyan azon egy meggyőződése.

A magyar országgyűlés s a király már kimondta határozatát. Erdélynek csak egyszerűen hozzá kell járulni,

Az országgyűlésen bajtól nem lehet félni, a mult erdélyi diaetai sok királyi hivatalos le van vevve, amegyékből s városokból mindenünnen szabad elvű követek vannak választva.

De a nép? Mit teszünk az oláhokkal ha ellen-

ségeink e népet elámitva a végrehajtást akadályozni akarnák.

És a ki az oláhokat ismeri, tudni fogja, hogy őket mennyire ellehet ámitani. Mennél csodálatosb mennél inkább paradoxum a hír, annál nagyobb hitelt adnak annak.

A köznép papjának vagy a falubeliek közül egyik tudakosabbnak úgy hisz, mint az evangélikumnak, ellenben a kaputosoknak soha sem.

Attól félnek, hogy megcsalják őket, miután mindeddig az urak nem is tettek egyebet, mint-hogy őket csalták.

Ha kormányunk ezelőtt kevés idővel annak módján elkezdte volna Erdélyben azt hintegetni szét, hogy Pesten a magyar nemzetnek saját kormánya van, hogy ezen kormány s a mi országgyűlésünk mindazokat, kik hozzánk kívánnak csatlakozni, szabadsággal s az urbériség elengedésével ajándékozza meg, most kevésbé kellene rosztól tartanunk.

Mindez azonban nem történt meg. A ministerium azzal vigasztalhatja magát, hogy az efféle nem tartozik köréhez, ő csak nem fog izgatni.

Pedig a jó ügy miatt, különösen, midőn olly emberekkel van dolgunk, kiket rendes uton nem capacitalhatunk kissé le lehetne szállani a bársony karszékekről.

Erdély unioja az oláhok hozzájárulása nélkül olly munka, mellyhez kezdeni sem kell.

Az oláhokkal együtt országunkra nézve a legnagyobb haszon.

És ez megtörténhetik, ha még másoktól nem vagyunk megelőzötve.

A balásfalvi minapi demonstratio még nem fejlődött ki azzá, mivé azt az izgatók tenni akarták.

Az alkotmányos nemzetiség alatt ők még most nem értettek diplomaticai nemzetiséget, az oláhok legderekabb része szereti a magyart, nem szereti a ráczot, a németet pedig guny tárgyul használja.

A kormánynak első kötelessége legyen hatni tudni az oláh papokra és tanítókra. Lássanak azok a Magyarhoni kapcsolatban magokra nézve előmenetet, s akkor aztán nem kell félni.

Az oláh derék becsületes, igénytelen jószívű ember s ha vele jól bännak velök elboldogulhatni.

Majus 26.

Még lesz valami belőlünk !

Keblünkben újra éled a remény, a veszélyek kevésbé erőseknek tetszenek, s hazánk szép jövőjéről hitünk erősödni kezd.

Még van a magyarban önzéstelen lelkesülés, a hon érdekei iránt, még nem aludt ki sziveinkből a láng, melly minden nemes és magasztos ügy mellett fellobog, s nem mondathatik el — hála az egeknek — fajunkról, hogy az „amor sceleratus habendi“ jellemvonásai közé tartozik.

Még jöni fog, mert jönni kell

Egy jobb kor, melly után

Buzgó imádság epedez

Százvezrek ajkán.

Reményünk újbóli felvirulásának, hitünk éledésének alapja azon lelkesedésben van, mellyel hazánkfiái a toborzás és adományozás iránt viseltetnek.

A toborzás igen jó sikerrel halad elő, s mint

hallatik, vidéken még nagyobb rokonszenvet költött, mint fővárosunkban.

Némely helységek majdnem egészen fegyverfogásra ajánkoznak. Czegléden — például — a lakosság két harmada kér fegyvert, s így van országsherte.

A magyar megmutatá, hogy ereiben az ősök vére foly, melly a honért kiomolni minden pillanatban kész, a magyar tanubizonságot tesz, hogy inkább szeret dolgozni, foglalkozni — ha egyébbel nem szablyával — mint henyélni és tétlenségben élni.

A kivított önállás érzete járta át polgártársaink kebleit s lelkeiket a szabadság szelleme szállta meg, mert lelkesedések valóban szép és nagyszerű. —

A haza oltárára áldozatokat vinni siet mindenki. A gazdag ezeret, a szegény egy fillért viszen, mindkettő szívesen örömmel áldoz, mert azt a közjóra teszi.

E hon nem koldul. E honnak alamizsnára szüksége nincsen.

Az anya — ha megszorul — méltó joggal kívánhatja fiaitól, hogy ők, kik emlőin nevelkedtek, kiket szorongás és ezer gondok közt ápolt és táplált, kiknek nemcsak életet, de aránylagos vagyont is adott, gyámoltsák és támogassák erkölcsileg és phisicailag, védői és örei legyenek fenyegetett napjainak.

Ez nem koldulás, ez méltányos visszakövetelése a reájok fordított roppant nevelési töke csekély kamatjainak.

És e hon fiai értik ez állásukat. Mint jó gyermek viszik anyjoknak mind azt, mit nélkülözhetnek, s míg a dicső szülő körül egy kiszámíthatlanul erős és szüntelen növekedő hadseregnek karjai emelkednek fel védőleg, mellette két hegygyé alakult az összehordott kincs.

A férfiak leoldják aranyos öveiket, oda vetik kardjaiknak kövektől tündöklő hüvelyeit, s meztelen acéllal állnak őrt mellette.

A nők odaadják ezüst kanalaikat és toilettejeik arany csecsebecsét; egyszerűen öltözködnek, mert szégyenlenek — Rottenbiller szavaiként — arany és ezüstben járni akkor, midőn rá a honnak szüksége van.

Illy általános illy nagyszerű lelkesedés minden felől, és ezért éled kebleinkben a remény, ezért virul fel a hit hogy :

Még lesz belőlünk valami !

Csernátoni.

Majus 26.

Erdélynek — hihetőleg utolsó — országgyűlése pár nap mulva megnyílik.

A feltétlen unio kimondatását mi kétségtelennek tartjuk, bármennyire dolgozik is a százszok közt Rosenfeld, s bármilly képtelen cikkek is írjon a Budapesti Híradó ellene.

Mit is tehetne mást Erdélynek magyar és székely többsége ?

Nem uniólódni tán azon reményben, hogy az urbériségeket még tovább is megmenthetik ?

Azon nap estéje mellyben az erdélyi országgyűlés unio és urbériségek eltörlése nélkül szétoszlik egy gyászos este leend Erdély földes uraira nézve.

Az urbériségeket most egy isten sem volna képes tovább fentartani, ezek megszűnnek unioval meg a nélkül; csakhogy unio nélküli megszűnésök vérrel leend pecsételve.

Magyarország Erdélyben tagadhatatlanul igen sokat nyer.

Nyer erkölcsi és nyer anyagi erősödést nyer egy természeti kincsekre nézve — aránylagos kiterjedésben páratlan országot, s nyer — mi fődolog — valódi elegyületlen magyar elemet, melly morális súlyát mint külsőleg látható erejét hatalmassá teendő.

De ne higgye Erdély, hogy ő kevesebbet nyer. Erdély sokkal többet nyer, mert nemzeti lételét biztosítja.

Mint nagy fejedelemség csak a sors különös kedvezésének s az európai mesterként fentartott általános békének köszönhető, hogy léte vagy nem léte felett ellenséges szablyák nem határoztak, hogy hegyeit muszka bérben álló oláh vagy török csapatok nem száguldák be pusztítva és rabolva. —

Most azonban az európai békének mesterséges kártyaháza egybeomlott; Bellona szövetke lobog mindenfelé, s harci indulók hangoznak nyugotról és keletről, délen és éjszakon.

Mi lenne most Erdélyből, ha magára maradna, ha független (!) és saját (?) kormánnyal akarna szerencsét próbálni ?

De hagyjuk ezen feltételezett lehetőséget; hiszen Erdély józanabb és nagyobb részének szemei elébe nem szükség a jövőnek szomorú és rémes képeit tartani, hogy az unio szükségéről meggyőződjenek. Az unio kebleikben él s annak első éltetője fentartója az öntudat, hogy általa fajunk — melly két felé nyomorgott — egy hatalmas egészet teend, mellynek jövője dicső fog lenni.

Hisszük hogy mire lapunk Kolosvárra ér, az unio már kimondatott; mert képtelenség volna azt gondolni is, hogy a k. leirat pontjai, a kiszabott sorozat szerint tárgyalassanak.

Unio első és ulolsó pontul, a cancellárt és k. táblai elnököt majd majd megválasztjuk.

Mikor a füz virágozik

S a vén asszony bogározik.

És ha kimondatott az unio, kérjük oszoljanak szét, és egyesüljenek egész léteikkel és minden erővel. —

Más szókkal: engedelmeskedjenek feltétlenül a magyar ministerium rendeleteinek, támogassák és erősítsék azt minden módon; és e nemzet nagy leend, s e hon elfoglalandja végre hozzá illő helyét az európai nemzetek családkörében.

Csak unio és öt évi béke kell Magyarországnak, hogy az alkotmányosság érzete, az új institúciók lelke mindenkit átjárhasson; hogy minden polgár érezhesse mit tesz az, egy szabad és nagy nemzet tagja lenni, és büszkén tudhassa mondani: én magyar vagyok.

Csak unio és öt évi béke, s honunk erős lesz magában s erős lesz külvészélyek ellenében.

Öt év után jöhet a harcz és háboru, mi nem fogunk félni, mert karjaink egy kifejlett és minden egyes honpolgár által értett szent ügyet fognak ellene áthatatlanul védeni.

Isten veled Erdély — örökre !

Csernátoni.

## A P. Hirlapból.

A végett küldettünk ki a ministeri tanács által: hogy a majus 10-én este elkövetelt véres botrány iránt vizsgálatot hajtsunk végre.

Miként kezdtük, folytattuk s fejeztük be a vizsgálatot, nyilvánosan tartott négy ülésünkben: megtetszik ide rekesztett 33 lapnyi jegyzőkönyvünkben s hozzácsatolt 88 oklevélből.

Mellyekből rövid kivonatban előterjesztjük az esetet; — miként t. i.

Már majus 9-én hire levén Budán, hogy b. Lederer főparancsnoknak macskazenét csinálni jönnek Pestről: Gr. Zedtvicz őrnagy b. Lederer segéde, parancsot adott Cerini főhadnagynak, hogy a lovas patroilt azon éjjel a várban járassa. — Rostli gránátos cadetnak pedig, hogy azon esetre 12 legénnyel b. Lederer kapujához jöjjön. De azon éjjel semmi sem történt.

Május 10-én ismét hire jövén a macskazenének; esti 9 órakor parancsot küldött b. Lederer, Arbter kapitány által a gránátos kaszárnyába: hogy félszázad jöjjön a fegyvertárba.

S ezen félszázadot b. Lippe főhadnagy el is vezette oda.

Ugyancsak a fegyvertárba érkezett Cerini főhadnagy is 25 vasas lovassal; mint ő állítja, Sebes kapitány s térparancsnok rendeletéből; mit azonban Sebes kapitány el nem ismer.

Magok, b. Lippe és Cerini főhadnagy, elismerik, hogy nekik a néppel miként leendő bánásra semmi specialis utasítás nem adatott.

E közben érkeztek Perczel Móríc és Hajnik Pál ministeri rendőrtanácsosok b. Lederer parancsnok lakához s szólni kívántak vele, de segédtszjtjei által nem bocsáttattak hozzá; kérdezvén pedig, ha valljon a katonaság részéről tetteket-e valami intézkedések: b. Lederer adjutánsaitól semmi feleletet sem kaptak.

B. Lippe főhadnagy a fegyvertárban legénységével fegyvert töltetvén, egy közlegényt állított ki a fegyvertár szögletére, hogy neki a nép érkezéséről hirt vigyen.

S a mint ezen ör a nép érkezéséről hirt vitt a fegyvertárba: Cerini főhadnagy, kivezette a lovasokat a gróf Sándorház elébe, s fölállította b. Lederer lakával szemközt.

B. Lippe pedig a gyalogságot vezette ki a fegyvertár fala mellett az akáczfák alatt az utcára „in die palance“ parancsszóval.

S a mint fütty elkezdett vagy 30 egyén által, a lovasság azonnal kivont karddal trappolt a népre; a gyalogság pedig szögzett szuronyal nyomult rohamra vert dobszó alatt, s a Györgytérre felkanyarodott.

És a nélkül, hogy akár a polgári rendőrség, akár a katonaság által szétoszlásra szólított volna föl a nép: a lovasság karddal vágta s lóval tapostalta, a gyalogság pedig szuronyozta s puskaaggyával verte nemcsak a füttyölöket, hanem az utcán nézőket s járkálókat is, különbség nélkül, sőt még a házakba menekülteket is üldözte és sebesítette.

Midőn a színház-utcán a vizkapu felé futó népet Lippe gránátosai kergették, a kut mellett találkoztak szembe azon katonákkal, kiket a főrhelyről gr. Zedtvicz őrnagy parancsára Csebász főhadnagy vezetett, s kik előbb a vízi kapunál a népet már lekergették.

A fejevári kapu felől nem jött katonaság Lederer lakafelé a főrhelyről; noha gr. Zedtvicz nyilatkozatában azt állítja.

A lovasok közül pedig néhány egész a casinóig kergette a futókat.

Kardvágás által okozott seb van 9; — szurony által 7; — lópatkó által 4; — puskaagy által, vagy másként okozott zuzás s apróbb sértés számos; — s van egyén, ki fejére két kardvágást, ágyékába egy szuronyzurást s hátán lópatkótol sebet kapott; — azonban csak háromnak sebé életveszélyes; — még egy sem halt meg.

A nép szétkergetése után b. Lippe főhadnagy b. Lederer főparancsnok laka elébe állítá föl katonáit, s a rendőri tanácsosokat onnan fegyveres erővel utasítá el.

Miután pedig az egész zászlóalj — gránátosság — s olasz sorkatonaság is kiállított a György-térre: b. Lippe és Cerini főhadnagyok katonáikat a fegyvertár udvarára ismét vissza vezették, s vitéz magok viseleteért őket megdícsérvén, b. Lippe kiosztotta köztük azon két akó bört, melyet gr. Zedtvicz őrnagy vétetett.

Ezek szerint tehát a vérengzésnek közvetlen okai voltak s azért felelősek: Cerini és b. Lippe főhadnagyok, kiknek a nép fegyverrel leendő megtámadására senkitől parancsuk, specialis utasításuk, nem levén, tulmentek azon általános rendszabályon, miszerint a katonaság csak akkor használhat fegyvert, ha a nép által megtámadták; — s ámbár nekik a nép ellent nem állott, mégis vagy parancsolák vagy elnézék katonáiknak, hogy az ellentnemállott népet fegyverrel rohanják meg, sőt ezen kihágásért katonáikat borozásközben még meg is dicsérték.

De közvetve felelős b. Lederer parancsnok is, egyrészt azért, hogy a haza védelmére parancsa alá adott fegyveres erőt saját személyes ügyében használta, a nélkül, hogy erre, az ország kormányával megbizott ministériumtól utasítása, — vagy csak engedelmé is lett volna; másrészt pedig azért felelős, mert a fegyveres erőt nem laka előtt, hanem elrejtett helyen állította föl s annak sepeciális utasítást nem adott; mi által a vérengzés nemcsak meg nem elöztetett, hanem előidézett.

Mi tehát a leirt szomorú eseten okulva, szükségesnek látjuk, hogy a ministeri tanács rendeletet bocsásson az egész katonasághoz, mellyben meg legyenek határozva az esetek, mellyekben, s a módok, miként használhassa és tartozzék használni bármilly fő- vagy alparancsnok-tiszt a rendelkezése alatt álló fegyveres erőt.

Még csak azt említvén meg a ministeri tanácsnak, miként a gránátos katonaság közül Rostli cadett, Szentpéteri altiszt s Kolinek közvitéz ellen nagy ingerültség van a kaszárnyában, jegyzőkönyvünk utósó pontja szerint a miatt, hogy ezek az esett némelly pontjaira nézve eltérőleg vallottak a többi gránátosoktól; — továbbá, hogy azon három egyén, katonai kihágás miatt van bezárva; míg a közönség azt hiszi, hogy nyiltan tett vallomásaik miatt büntettetnek; mi tehát cél-czerünek véljük, hogy mind a kaszárnyában levő ingerültség megszüntetése, mind a közvélemény megnyugtatása tekintetéből ezen három egyént a most alakuló nemzetőrséghez tésse át a hadminister.

Végre kívánatos, hogy a május 10-ki esetben érdeklettek nézve szintolly gyorsan mond-

jon ítéletet a bíróság, mint a vizsgálat történt. — Aláírva Zoltán elnök, Farkas János jegyző. stb. stb. —

## Halljunk ellenvéleményt.

Pukolay a Marczius 15-ke 61-dik számában azt írja, hogy az 1848. IX. t. cz. 5. §, melly szerint olly földbirtokos ellen, kinek birtokához urbériség volt kötve, csupán kereskedési viszonyokból eredhető váltók iránt lehet birói eljárást intézni, igazságtalan. — S ennek okául felhozza, mikép

Az általános betáblázás biztosítékot nem nyújt. Pedig ez nem áll. Az 1840. XXI. t. cz. 20 és 21 §§-ai biztosítják a hitelezőt általános betáblázásoknál is. Világosan ki van itt mondva, hogy a vevő a betáblázott hitelezőket megvételkor tudósítani tartozik, különben azok a vagyont továbbá is terhelni fogják. Továbbá ugyan ezen t. cz. 19. §. szerint szabadságában áll, mindegyik hitelezőnek a megyékben is specialis betáblázást eszközölni.

Kár tehát ezen országgyűlési rendeletet annyira ócsárolni, s kár, különösen a szegény földbirtokost, olly vérszopónak nevezni, ki a zsidón is tul tesz, s kár különösen a törvényszékek nézeteit is megelőzve, ezekre a táblabíró politikát reátolui, ha P. polgártárs véleménye szerint nem ítélandó. Mert erről az ember azt is gondolhatná, hogy illy kifejezésekkel a törvényszékek valamelly nézetnek elfogadására kényszerítettnek fognak.

A szegény földbirtokoson Magyarországon a váltótörvény 8 esztendő óta, mintegy finoman kiszámított elszegényítés rendszer nehezkedik, azt se tudta hanyadán van, mikor ugy bele kevertett a geschäftekbe, hogy semerre snmminemü becsületes kiszabadulás sem lehetett. Mi csuda aztán, ha némellyek látván, hogy a törvény maga olly mostohán gondoskodik róluk, életük megmenthetéseért nem szabados módokhoz is nyultak?

A földbirtokosnak épen olly kedves existenciája, mint a kereskedőnek. S ha megszorít, akár-mellyik is egyformán használja a törvények hiányait, a törvényszékek kedvezéseit, stb. megmenthetésére. A földbirtokost ezen elszegényítés-systema időszakának 8-dik évében, most egy újabb veszteg éri, elveszti urbéri birtokát. A veszteg olly hirtelen jött, mintegy szélesapás. A segély tehát lehetetlen, ha még rögtön birói végrehajtással is lehetne őket sanyargatni, akkor bizonyára, addig míg a nemzeti hitelbank felállítatik, míg ebből kármentesítettnek, egynek sem maradt volna semmije. Aztán tudja-e, de és hogy is ne tudná, hogy Magyarországon készpénz nemlétében, árveréseken hogyan szokott a fekvő jószág pazaroltatni? becsárnak rendesen harmadrészt adják meg. S eddig legalább azon gyakorlat állott, hogy az ősiségnél fogva az illy potyán eladott jószág visszaszerezethetett, de már most az ősiség is elvileg eltöröltetett, hát mit gondol P. ur, mivé lett volna ezen egy év alatt a földbirtokos?

Mikor a váltótörvényt behozták, mindig félt a magyar töle, hogy nem neki való lesz ez, és ezen aggodalmában azt mondta, hogy saját váltókon nem akarja megengedni, hogy magát kötelez-

hesse. De mi történt? reászedték a szegény magyart, mert egy §-ban, melyet ő bizonyosan nem értett, azt csusztatták be, hogy az idegen váltót saját rendeletre is ki lehet adni. — S lám e §-nál fogva az uzorások bele csimpajkosztak a földbirtokosba, s 8 év óta vérét szívják.

A földbirtokos — nem mind nemes és nem is mind táblabíró — mit tehetett, engedett; a tözsérek aránylag keveset vesztek. Különösen a háziurak, kiknek olly szép kapitálisai vannak, semmit: miért támadjuk tehát meg mindenfelől csak a földbirtokost? S miért mondjuk, hogy ezek már a törvény paizsa alatt fognak lopni rabolni? Én meg nem foghatom. Mint fentebb megmagyarazám, mindegyik hitelező betáblázással magát biztosíthatja.

Hogy a törvény a kereskedési viszonyokból származó váltókat megkülönböztette, evvel csak azt mondotta ki, hogy ezt tenni, már az 1840-ik váltótörvény is kívánta. S ha már most egy évig az oklevéli bizonyítás elve nem nagyon szigorún fog is alkalmaztathatni — azt illy átalakulások küszöbén igen kétszerű és mellékes dolgoknak tekinthetjük. De hogy ez igazságos, azt P. ur ha kezét szívére teszi, maga sem fogja tagadhatni. A valódi kereskedési viszonyból eredt váltó, mellyben különböző a kelet helye a fizetés helyétől, első tekintetre megismerhető, tehát illy objektóknak különben sem lesz kitéve. A többi váltók iránt pedig tisztelet becsület nekik, én bennem azon praesumptio van, hogy a fertelmes uzorával teljesek a milly uzorának egy évi megszorítása miatt, bizony el nem vész a világ.

Én nem ohajtok halált a hitelnek de a földbirtokosnak sem.

Keresztszegi.

Kérdés a közoktatási ministerhez.

A Pesti Hirlap 53-ik számában olvasunk a közoktatásügy-ministerium részéről egy hivatalos tudositást, mellynek következtében 12 önkényt vállalkozó egyén valláskülönbség nélkül a porosztanító képezdékbe két évre közköltségen kiküldetik. E végett felszólítatnak a hazának bármely vallású ifjai, hogy szándékaikat f. évi június 30-ig adják be. Mi azon felszólításnak nagyon örvendettünk, hogy ez olly nagy általánosságban van, mert láttuk, hogy a minister ur a nevelési ügyet egész fonosságában felfogta s figyelmét minden válaszra fordítja.

Ezen felszólítás következtében egy a szükséges kellékekkel ellátott zsidó elment a minister urhoz s kérdé valljon ő, mint zsidó, szinte benyújthatná-e szándékát? s halljuk a liberalis loyális minister ur feleletét: „E tekintetben én nem határozhatok, hanem ez összes ministeriumnál majd e kérdést szőnyegre hozandom.“

Kérdjük a közoktatási ministeriumot, minek ígér valamit, mit teljesíteni nem szándékozik? Minek szabadelműséggel dícselkedni, ha tettelesen gyakorolni nem akarja? Vagy tán a „valláskülönbség nélkül, bármely vallású“ szavak alatt csak a bevett vallásokat érti?

Igaz, mi prokátornemzet vagyunk, s hozzá szoktunk ugyanazon szavakból különbféle értelmet kihozni, s isten látja lelkünket! a „valláskülönbség nélkül, bármely vallású“ szavakból bevett vallások értelmét kihozni csakugyan nem birtuk.

Koller Ferencz ur megkeresett minket e következő sorok közlésére.

Polgár szerkesztő!

Ön becses lapjának 54 számában parányiságomra vonatkozó csipős cikkcske olvasható.

A definitio mint van ellencim étvágyát jó formán nevelheti, szabad legyen igazolásomra következőket felhozni:

Az időben, midőn a kimult rendszer a királyi városokban befolyást gyakorolt, a hivatalnoktól olly politikai hitvallás követeltetett, minőt az említett rendszer jónak talált.

Illynemű állás nehézségéről ítélnék az illetők.

Hogy én olly desperatus servus humillimus lettem volna, mint az 54. számban olvasható, tagadói, sőt kivatkozok az 184<sup>3/4</sup> országgyűlés iratai között feltalálható kézmű-rendszer című művemre, szabadelműsége felett ítélnék a közvélemény.

Hogy a bukott kormánynál többször megfordultam igaz, mint a város küldöttje vagy országgyűlési követ, de tiszta lélekkel mondhatom, hogy hivatalt nem kértem soha.

A felhozott párbeszéd hamis, azt, ha egészségállásu organummal bíró republicanus is hallotta, lehetetlen többet tudnia, mint: „ha a mostani (általam tiszta szándokkal pártolt) ministerium, a republicanus párt által idő előtt megbukik, könnyen visszatérhet az előbbi schlandrián.“

Mi a hivatalvadászatot illeti, arra felelni felesleges, az idők és viszonyok változtak mai világban, tisztviselőket a közbizodalom nevez.

Záradéku, egy száraz megjegyzést, mielőtt valakit megítélni akarunk, mindéig azon állásba helyezzük magunkat, a minőben van az érdeklött, ki felett a pálcát akarjuk eltörni.

Fogadja őszinte tisztelemet, ha igénytelen soraimnak lapjába helyt adand.

Polgártárs

Koller Ferencz.

Szarvasról írják.

Polgár szerkesztő!

Önök ugyan megadják, ha nem vigyáz oldalbordájára.

Szarvason a Híradó egyik országgyűlési levezetője van megbizva önnek nyakát szegni.

Ez, mint hiszi, már sokra vitte.

E napokban Gyula, Csaba, Békés és Szarvas néhány képviselői, gyűlést tartottak, s megállapodtak: hogy önt a négy város nevében megtámadják. És pedig roppant tömeg volt ön ellen: csaknem mindenik városban 25 ember.

De egy sokkal nagyobb rész egészen másként gondolkozik.

S ezen résznek tagjai, mihelyt a király váratlan félrevonulásának híre hozzánk érkezett, nagy számban összejöttek s egy felszólítást készítettek, melly kinyomatva szerteszét küldetni határozottat: felszólítatnak benne a városok azonnali követválasztásra s az országgyűlés megkezdésére akár jön a ministeriumtól rendelet, akár nem. (!)

Ezen felszólítás szétküldése azonban elmaradt, mert a vidéki izgatottság ugy is siettetni fogja az országgyűlést.

Még sok cifrát és furcsát jelenthetnénk Szarvasról, szólhatnánk az itt esett macskazenéről, a helybeli pap izgatásairól; de mindezek sokkal kisszerűebbek, hogy sem illő helyet foglalhatnának Marcius 15-kében.

Isten önnel.

Magy. közép- ponti vasut.

Naponkinti indulatok 1848-dik Majus 20-tól Augusztus végeig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarban megjelenni.

Pestről Szolnok felé	személyvonat	reggeli 6 órak.
" "	tehervonat	délben 11 ó. 45 p.
" "	személyvonat	délután 2 ór.
Szolnokból Pestre.	Tehervonat	reggeli 3 óra 45 perc.
" "	Személyvonat	reggeli 6 óra 25 perc.
" "	Személyvonat	délután 2 óra 15 perc.
Pestről Vác felé	reggel	6 óra 30 perc.
" "	délután	2 óra 30 "
" "	"	5 " 30 "
Váczról Pest felé	reggel	8 órakor
" "	délután	4 "
" "	"	7 "

Megjelenik e lap **minden este** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**